

Snacka om brott – En podd från Brå

Almedalen 2018

Samverkan i brottsförebyggande arbete, trygga musikevenemang och festivaler (3 oktober 2018)

Medverkande: Pelle Ullholm, sakkunnig, RFSU; Amanda Netscher, utvecklingsledare, Länsstyrelsen i Stockholms län; Andreas Welin, insatschef, Polisen; Joppe Pihlgren, verksamhetsledare, Svensk live

Moderator: Karin Svanberg

SPEAKER: Festivaler och konserter arrangeras på många platser i landet, och frågan om hur brott kan förebyggas och trygghet upprätthållas under evenemangen är alltid aktuell. Hur kan ett effektivt brottsförebyggande se ut, och vilka bör samverka? Det diskuteras i det här avsnittet av *Snacka om brott special* av en panel vid ett seminarium som Brå arrangerade under Almedalen 2018. Medverkar gör Pelle Ullholm, sakkunnig på RFSU, Amanda Netscher, utvecklingsledare på Länsstyrelsen i Stockholm, Andreas Welin, insatschef i Polisen, och Joppe Pihlgren, verksamhetsledare för Svensk Live. Moderator är Karin Svanberg, enhetschef på Brå. Vi ber om ursäkt för bristande ljudkvalité på inspelningen som gjordes i en föreläsningssal i Almedalen.

KARIN: Ja, jag är chef för en enhet som jobbar med utveckling av brottsförebyggande arbete i Sverige, och jag kommer göra så här att jag inleder med en liten bakgrund här och sedan så kommer jag att ta upp fyra paneldeltagare som kommer prata med mig lite grann här framme om hur de jobbar med trygga och säkra evenemang. Det kommer att bli möjligt att ställa lite frågor på slutet. Vi ska försöka se till så att vi håller tiden så att det absolut blir möjligt. Jag kommer på det sättet alltså både vara medverkande och moderator. Man får också ställa frågor till Brå på slutet. Så här är det, Regeringen har tagit fram ett brottsförebyggande program – *Tillsammans mot brott* heter det och ser ut så här. Och i och

med att man tog fram det programmet så har Brå fått ett utökat uppdrag att stödja och utveckla det brottsförebyggande arbetet i Sverige, både på nationell, regional och lokal nivå. I det här programmet så betonas det att man ska göra breda samhällsinsatser och universella samhällsinsatser så väl som nära brottet, jobba med att förebygga på plats så att säga, och med de individer som riskerar att begå brott och så. Man ska alltså jobba med olika angreppssätt, med bredare och smalare insatser. Och av tittan på programmet så framgår ju att vi tycker att man ska jobba tillsammans mot brott, att det är flera aktörer som ska samverka, och att man ska involvera näringslivet och civilsamhället betonas alldeles särskilt i det här programmet. Och Brå ska enligt det uppdrag som vi då har fått se till att det blir så, och att det här arbetet blir mer kunskapsbaserat. Det Brå menar med att arbeta kunskapsbaserat det är att man utgår från hur problemen ser ut. Det låter kanske väldigt självklart, men det är faktiskt inte så att det alltid går till på det viset. Och hela den här processen om hur man jobbar kunskapsbaserat beskriver vi i den här samverkanshandboken som Brå har tagit fram tillsammans med Sveriges kommuner och landsting och Polisen. Där beskriver vi hur man tar fram en problembild, hur man gemensamt identifierar orsakerna till de här problemen, hur man sedan kommer fram till olika lösningar, och vilka aktörer som kan medverka till att lösa de problemen. Sedan så genomför man då åtgärder, helst i någons sorts samklang med varandra – inte bara var och en för sig – eller kanske i någon specifik ordning som är genomtänkt. Sedan, i ett av de svåraste momenten, ska man utvärdera det man har gjort för sedan ska man börja omvärdera sitt arbete och försöka få det ännu bättre. Det här är ju inte en helt ovanlig verksamhetsnurma, men den beskrivs just när det gäller brottsförebyggande arbetet här. Förutom utvärdering så är orsaksanalysen det som har visat sig vara lite svårt att ta itu med och därför har vi också gjort en särskild handbok just runt det. I det här uppdraget som Brå har fått ingår också att årligen presentera hur det brottsförebyggande arbetet har sett ut under det senaste året, och i februari-mars kom det ut en sådan här årsrapport, och vi har sett många gånger tidigare att det brottsförebyggande arbetet inte

prioriteras tillräckligt mycket – särskilt när det gäller kommunernas arbete – och att det inte, som jag sa då, följs upp och utvärderas tillräckligt mycket. Det betyder alltså att insatser som görs och som inte alltid riktar sig mot de orsakerna som finns till att brottet begås och upprepas om och om igen utan att man egentligen vet att om det är en verksam metod. Och det här vill vi försöka ändra på, att man börjar fundera över vad det är för insatser man gör lite mer. Däremot har vi sett i årsrapporten att samverkan börjar fungera bättre och bättre, främst mellan polis och kommun. Jätteroligt tycker vi. Bostadsbolag och fastighetsägare involveras mer och mer. Civilsamhället inte så jättemycket men börjar också komma närmare arbetet. Näringslivet känns fortfarande mest långt ifrån arbetet kan man säga. Vi ser i de här undersökningarna som vi gör att lokala aktörer ofta utgår från en plats eller ett evenemang eller en händelse när de diskuterar det brottsförebyggande arbetet, det är ett ganska händelseorienterat. Det kan till exempel handla om centrummiljöer och resecentrum och sådant. Senare i veckan i veckan kommer vi att ha ett seminarium även om sådant arbete. Skolavslutningar är också ett sådant tillfälle som man jobbar ganska aktivt i samverkan för att se till så att det blir tryggt. Många orter, och även mindre, har ju faktiskt någon typ utav stadsfest eller evenemang där ortens befolkning och ibland stora mängder inresande människor kommer till det där evenemanget. Och eftersom det är många människor som möts precis som på resecentrum, så kan det alltså uppstå problem. Det är en ganska känd kriminologiska faktor, att är många människor i möte, och särskilt om det också finns alkohol, uppstår det problematiska situationer. Men ett sådant här evenemang kan ju också vara, som en stadsfest till exempel, det kan ju vara en sorts tongivare eller som ett skyltfönster för exempelvis en kommun. Vid ett sådant arrangemang kan man ju signalera värden som är viktiga för samhället som helhet, och inte bara för det här aktuella tillfället som är. Det kan ju handla om exempelvis miljöarbete eller hållbarhet eller hur vi beter oss mot varandra på olika sätt. Det är ju också många som är ansvariga runt ett evenemang, som har intressen i ett evenemang, på gott och ont kanske. Det kan bli att ingen tar ansvaret när det gäller brotts- och

trygghetsfrågan, att det blir kanske inte omhändertaget. Men det skulle också kunna innebära att många aktörer har ett intresse av att verkligen omhänderta just den frågan och bidra till lösningen för att det ska finnas ett sådant positivt sammanhang. Ja, med den lilla bakgrunden tänkte jag ta upp ett gäng som har jobbat intensivt i samverkan med att försöka göra någonting positivt med sådana här evenemang. Välkomna upp säger jag till Andreas, Amanda, Joppe och Pelle, och ni ska få presentera er själva lite mer ingående här. Stå ni rätt vid skyltarna nu eller?

AMANDA: Nej. På rätt plats...

KARIN: Ni fick så fina skyltar. Jag fick en sådan handskriven.

AMANDA: Jag tyckte din var fin.

KARIN: Ja, det är bra. Okej, den var fin. Okej. Ska vi börja bortifrån och så får ni presentera vilka organisationer ni representerar och så?

ANDREAS: Absolut. Ja, Andreas Welin heter och jag jobbar vid Polisen i Stor-Göteborg. Till vardags jobbar jag som gruppchef för en ingripandegrupp, men jag jobbar också som insatschef vid publika evenemang, och har jobbat tillsammans med gruppen då intensivt i några år för att någon form utav samverkan och resultat.

JOPPE: Ja. Joppe Pihlgren heter jag och jobbar med en organisation som heter Svensk Live, och vi samlar ungefär... lite svårt att veta, det går upp och ner i vår verksamhet, men ungefär 200 arrangörer och det är allt från små musikföreningar som gör några spelningar per år, till de allra största festivalerna. Vi har lite nöjesparker mer som Liseberg och Grönan och sådana här. Så att det är stort och smått i vårt gäng kan man säga. Och vi jobbar mest med att vi säger så här att vi ska förbättra världen med live musik och förbättra världen för live musik. Det är alltså branschfrågor men det är också att vi gör samhället bättre och bidra, utifrån vårt perspektiv och så.

KARIN: Bra. Tack.

AMANDA: Mm. Amanda Netscher, Länsstyrelsen i Stockholm. Jag var också en av dem som var initiativtagande till den här samverkan. Vi jobbar ju med massor med olika frågor på Länsstyrelsen, allt ifrån varg till ålfiske och strandskydd och kameraövervakning och så vidare. Ja, vi är ju en ganska bred myndighet i alla politikområden. Men jag jobbar inom det som kallas för sociala utveckling, närmare bestämt våld i nära relationer. Och vi har inte varit jätteduktiga på Länsstyrelsen med att jobba förebyggande, alltså före någon blir utsatt eller utsätter någon för våld. Så att vi har under de senaste tre åren lagt extra mycket krut på det. Sedan har vi ju andra uppdrag, till exempel kring det brottsförebyggande, det som Karin var inne på. Så inom ramen både för det brottsförebyggande och det våldsförebyggande såg vi då en väldigt stor möjlighet att trycka på inom de här frågorna och vara en aktiv aktör i det här arbetet. Så det har jag gjort då ett och ett halvt år eller något sådant tillsammans med det här gänget.

PELLE: Ja hej, Pelle Ullholm heter jag. Roligt att se så många hitta hit till en avkrok på universitet. Jag jobbar på RFSU, och RFSU jobbar med många olika frågor som berör sexualitet, kropp och relationer. Det här är ett arbete som egentligen påbörjades på ett sätt någon gång på 90-talet när RFSU började vara på festivaler och jobbade med festivaler. Men det nya samarbetet som handlar just om sexualitet och kommunikation med gränser, det är väl ungefär tvåårigt där vi samarbetar med Svensk Live och polis och länsstyrelse under den tiden. Jag kommer prata lite mer om vad vi har för perspektiv sedan, men jag ska börja med att vi lägger tyngdpunkten på utbildningsinsatser och främjande perspektiv, alltså hur en plats kan bli bättre så att det inte är några brott som behöver utredas, att brotten ska inte ske, att det tydligen ska vara annorlunda på platsen redan från början. Det börjar mycket tidigare, det börjar sex månader tidigare för en festival att jobba med de här frågorna på ett bra sätt. Men det är ju vår mix tror jag.

KARIN: Mm. Vad bra. Jag tänkte att man blir ju lite nyfiken på hur det här gänget som kommer från lite olika håll, hur det kom sig att ni började att samverka? Amanda?

AMANDA: Ja, det var en natt... nej jag bara skoja. När vi var ute på en festival. Nej, så var det inte. Eller det kanske det var, jag vet inte. Nej, men det var så att jag hade en annan funktion förutom att jag var anställd på Länsstyrelsen. För oss på Länsstyrelsen så började jag i alla fall med att jag hade en annan position och jag jobbar på RSFU och då inledde jag ett arbete på det hållet. Jag blev kontaktad bland annat av Joppe, och de ville göra någonting på det här eftersom det hade varit då i januari 2016 en väldigt stor medial och stort uppslag kring Köln. Jag vet inte om ni minns det? Men det var väldigt mycket kring just sexuella ofredanden på publikevenemang då, bland annat kring ett nyårsfirande. Och sedan kom det även då via Stockholm, och det var ju då Stockholmsbaserat, så då såg vi en möjlighet där: *Okej, kan vi göra någonting klokt utav det?* Sedan hade Polisen också redan inlett ett arbete på sitt håll, så det fanns två samverkansgrupper som på något vis höll på att formas samtidigt. Och där någonstans så slogs vi upp. Ni får gärna fylla på om jag har missat något. Joppe, du brukar ta den här frågan först.

JOPPE: Ja. Nej, men det var väl för att vi såg ju som branschorganisation... det ena vi såg var ju att när man tittar på statistiken så kan man ju säga att vid festivaler är det egentligen rätt så låg frekvens jämfört med andra platser i samhället när det gäller sexuella övergrepp, och folk har ju jobbat med den frågan rätt mycket. Man har byggt bort mörka platser och sådant där, de som är duktiga. Men rätt så snabbt såg vi *Ja, men det här är ju ett problem som finns*, lite grann att vi var ju tvungna att säga *Ja, men det finns ju i hela samhället*, och efter *Me Too* så råder det väl ingen tvekan om att det finns i hela samhället. Men då var det ju inte så, utan då fanns det ju bara på festivaler. Några blev ju lite ledsna i ögat av att bli utpekade på att det bara var där det hände, men jag tycker att vi lyckades rätt snabbt gå från att säga *Det är ju värre i resten av samhället* – alltså att vi hade ju kunnat säga *Det är ju värre i skolan, det är värre på vissa arbetsplatser eller*

så – men vi sa Det här ju en jätteviktig fråga. Det förekommer hos oss och vi måste ta ansvar, och vi kan ju se till att ta chansen att försöka driva just en bättre samhällsförändring. Så vi skiftade fokus där rätt snabbt och började jobba med de frågorna. För ibland i vårt gäng har det varit Om man är i Vingåker så är det lika många som en festival, och där är det värre. Nej, jag menar inte att peka ut Vingåker nu, utan [Ohörbart].

KARIN: Fanns det en självklar koppling till Polisen? Vad tänkte ni då att...

ANDREAS: Ja, vad tänkte ni?

KARIN: *Då kontaktar vi Polisen, typ?*

JOPPE: Det var väl också många som uppvaktade oss och sa *Om ni har den här appen så är ju det jättebra, för det är en säkerhetsapp som vi har tagit fram* och så. Och det är ju lite så, ja man tänkte inte på de, den gamla tv-serien och så här, därför att när jag är på en festival så får jag ju smsen när jag sitter på tåget hem dagen efter, som säger *Kom till baren vi är där. Det är Per och Annika*. Man försöker lösa det, man försöker hitta universella lösningar och man försöker hitta maskiner som gör att vi blir säkrare. Men ungefär som när man har flygplanssecurity, då kommer allting bli säkert – och det är klart det kanske ökar säkerheten. Men vi kände ju väldigt tydligt att det handlar om normer, det handlar om värderingar, och ett långsiktigt arbete. Då kontaktade vi ju faktiskt... då hade vi ju det här samarbetet med RFSU där vi kände att *Vi måste ju ha någon som kan frågor om sexualitet och normer och värderingar* för vi kan ju det, fast vi kan det inte så bra inom det här området. Då sa min styrelse som är lite – vad man ska säga? – krävande, sa *Vi måste ju hitta en långsiktig partner*. Vi måste jobba med de här frågorna, och det här är ingenting som vi löser med en app eller vi sätter upp ett plakat och sedan så är det här klart...

KARIN: Så en ansvarstagande styrelse där var faktiskt en viktig...

JOPPE: Ja, det kan man säga, och att de också såg det perspektivet som är då... Alltså egentligen – när man är utsatt som vår bransch var så skulle man säga *Bra nu har vi hittat den här maskinen, så nu är det klart*, men vi gick inte i den fällan, som det kändes. Och då samarbetade vi med RFSU och

sedan blev vi bjudna till Polisen på ett möte som kallas för Knivsta-mötena.

KARIN: Just det. Utanför Uppsala.

JOPPE: Ja.

KARIN: Vad intressant. Och nu hoppar vi fram lite i tiden; då har ni alltså tagit fram en utbildning runt det här, hur man ska jobba runt en festival. Och då undrar vi ju lite: hur går det då till när man ska skapa ett tryggt evenemang? Hur gör man? Vad säger ni på den utbildningen om vi nu kan få en *crash course* här lite snabbt?

AMANDA: Får man bara stanna vid framgångsfaktorerna apropå varför det blev just det här gänget? Jag tror ju också att vi behövde en regional aktör, apropå att du pratar samverkansmodell, att vi behöver både nationella aktörer, vi behöver regionala och lokala aktörer, och vi behöver involvera allihopa i alla led för att det ska bli någon förändring för att det ska kunna sippran ner. Det går inte att vid sitter på en hög topp och så sitter vi och tror att det ska hända någonting i leden, utan vi måste göra det här som ett gemensamt arbete. Det tror jag också var en utav fördelarna med att vi sågs. Alltså Länsstyrelserna skulle kunna sagt att *Nej, men det är inte vår grej. Det här ett nationellt uppdrag*, men vi såg att om vi kan ta ett steg fram i det här arbetet: *Wow, kan vi då...* civilsamhälles aktörerna tog sitt ansvar med Joppes medlemmar och såg att *Okej, vi inom näringslivet vi kan också göra någonting på den här fronten*. RFSU jobbar ju redan med här frågan så de var ju bara glad att bjudas in. Och Polisen kände att *Okej, Tafsa inte-kampanjen, nu har vi gjort den*. Och sedan så kändes det så här *Okej men fine, nu måste vi göra det här på en bredare front med fler aktörer samtidigt*. Vi kan inte jobba i stuprör.

ANDREAS: Nej, och framförallt att vi ska göra det tillsammans. För problemet var ju att vi jobbade i stuprör som Amanda sa. Vi ville ha tryggare och säkrare evenemang, men Polisen jobbade med sitt, arrangörer gjorde sitt, staden gjorde sitt, andra aktörer gjorde sitt. Så när vi började sitta ner tillsammans och fundera kring *Vad vill vi få ut av det här? Jo, vi vill ha ett*

*tryggt och säkert evenemang i olika intressen. Arrangören ville givetvis tjäna pengar på detta. Jag från Polisens sida jag vill ha få brott, och de brott som sker vill jag att vi ska kunna utreda och få en fällande dom. Och så finns de massa intressen. Men när vi satte oss ner tillsammans och diskuterade det och hade samma målbild, samma lägesbild, samma problembild, och började titta på vad som orsakar våra problem, vi kollade på åtgärder, så kunde vi jobba tillsammans på ett helt annat sätt, och det gav väldigt stora vinster. För innan har det alltid varit så här när man sitter på myndighetsmöten som vi brukar ha, att: *Polisen är alltid välkomna, men ni behöver inte vara inne på festivalen. Håll er gärna på utsidan.* Men nu är vi en del av festivalen, och det är väldigt fint att se att det är inte så här när vi kommer, utan det är mer så här, och: *vad kul att ni är här*, och så diskuterar man. Och jag tror att vi är på den här nivån och har kunnat trycka ut lokalt utifrån utbildningstillfällena vi har haft...*

AMANDA: Ja, precis. Och just kommunikationsinsatsen, nu sitter Camilla som var med och drog igång allt kommunikationsarbetet från Polisens sida, för de hade redan tagit fram ett material, och för att vi andra skulle känna i den här samverkan att *Yes, det här kör vi på. Superbra budskap!* Så var det ju *Hm, kan vi verkligen säga" ... RFSU vill lägga till Ha kul också till exempel i kommunikationen. Polisen Nej, kan vi säga det?...*

ANDREAS: *Känn dig fri.*

AMANDA: *Känn dig fri* var det kanske, ja. Men det var ändå det där med värdeord och så där, att *Får man verkligen känna sig fri och göra vad man vill? Kan vi säga... alltså det var väldigt mycket prat om det för att hamna i en gemensam målbild. Alltså; Vad vill vi i världen? – vilken också är en utav framgångsfaktorerna, att jobba med universella insatser tidigt innan vi behöver skuldbelägga någon för någonting, att vi ser att *Okej, vi har en tro och en förhoppning om att ni som kommer på ett evenemang, ni har goda intentioner, ni vill väl, vi gör det här tillsammans. Vi tar ansvar allihop. Då blir det lite lättare tror jag. Och nu till utbildningen, förlåt...**

KARIN: Ja, jag ville ju fortfarande ha en *crash course*.

PELLE: Ja, men man ska säga så här då; utbildningen innehåller olika delar men vi fokuserar ganska mycket skulle jag vilja säga på det som är ett aktivt åskådarskap: *Hur skulle man kunna vara mer aktiv?* och det berör inte bara personer som besöker utan det berör artister, det berör också framförallt arrangörer, för utbildningen är riktad till arrangörerna, hur de ska se på de här frågorna, hur de ska kunna stärka sina kompetenser. Men om man ska förstå det där, med risk på att upprepa; vi vet att för att lyckas långsiktigt med det här måste man främja sina relationer, inkludering, delaktighet, normmedvetenhet, samarbete – det måste stärkas från de här olika parterna, för att man sedan ska ha mindre att förebygga av riktiga brott, mindre att upptäcka och åtgärda. Det är de slutsatser Skolverket har gjort på de sexuella trakasserier som finns i skolan, att man ska lägga tyngdvikten på att förändra normmedvetenheten och arbeta med de aspekterna. Och jag ser att anledningen till att RFSU lägger så mycket tid och kraft och ekonomi på det här projektet är för att vi är rätt övertygande om att festivalbranschen kan bli en stark motor, inte bara för festivaler utan för att påverkan på normer i samhället – brett – på ett annat sätt än på bara den platsen så att säga. För jag tänker de som går den här kursen, kanske någon som är volontär i *Piteå Dansar och Ler*, går ju inte den kursen och sedan så tar den inte med sig den kunskapen som den har fått. Den tar ju med sig den kunskapen någon annanstans. Den blir ju påverkad av den här kursen som vi håller, eller blir påverkad av vad festivalen bjuder för alternativ och synsätt på att sexualitet kan vara något positivt och man kan gränsa när det är på väg att bli någonting annat tidigare för att man har en grundpositiv idé om vad det skulle kunna vara, ett positivt möte. Så det är det som ligger till grunden, så det blir lite sådär... men när vi säger frihet och så där, alltså det finns ganska mycket forskning och ganska mycket fakta som pekar på att om man tar den här ansatsen, att samarbeta och stärka förmågor som redan finns, för det är det man ofta inte gör – man ser problemet och så vill man lösa problemet, om man ser det som finns positivt och stärker det som verkligen är bra och samtidigt att man kan se problemet, det är ju komplext, så kan man nå mycket

längre, så att säga. Det är viktigt att se det perspektivet för att minska de här brotten...

AMANDA: [Ohörbart]

PELLE: Ja. Många kan skriva under på att man har sett den här våldspyramiden, där man tänker sig att ord och begränsningar, förställningar och kränkande behandling, det leder till grovt våld. Få har sett motsatt pyramid för att minska det där, och det var det som jag beskrev tidigare, att tillse relationen, normmedvetenhet, lika behandling och samtal, om det kommer först som en bas – sedan kan börja med en kartläggning och samtidigt... alltså det ena är inte viktigare än det andra, utan de samspelar, de här fyra viktiga faktorerna. Att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda. Man får inte missa den första biten om man vill minska totala mängden brott.

KARIN: Hur skapar man det då på en festival konkret?

PELLE: Man behöver stärka folk att det skulle vara en positiv upplevelse, att det är inte så svårt att gripa in, man får ha verktyg som gör att man minskar trösklar för personer som aldrig har gripit in till exempel, om vi nu ska prata om upptäck och förebyggande delen för att stärka dem *Om jag bara gör en liten insats så kommer det vara många fler som reagerar*, man får ju stärka folk att det finns belegg för att de...

KARIN: Men om jag kommer som en besökare på festivalen, hur...

PELLE: I den bästa av festivaler så har vi en festival där vi redan kommunicerat i [Ohörbart] och i sociala medier vad man står för, och man har kommunikation på biljetter vad man står för, och man får ha olika sätt att bygga *Det här är vår identitet. Det här är tongivande för oss*, att man jobbar långsiktigt både med personal men också att man bjuder in besökare till att dela den åsikten på något vis, höja den åsikten och höja den normen. För som jag sa förut, det finns många olika normer i en sådan här stor grupp, och de flesta personer bär både på positiva och negativa erfarenheter och positivt och negativt agerande som person, och vi vill stärka det positiva i varje...

AMANDA: Och ett sätt är ju *Alex*-filmen, det är ju ett väldigt bra exempel.

KARIN: Det finns en film som vi kan berätta om senare. Nu pratar vi ganska mycket om sexuella trakasserier här och så, men man kan ju tänka sig att det finns andra typer av brott som kan hända på en festival. Hur tänker Polisen runt helheten när det gäller brott och trygghet på en festival?

ANDREAS: Vi tänker ju så att här att vi pratar om brott vid publikt evenemang, och kring det specifika publik evenemanget tittar man ju på problembilden. Och *Way out West* i Göteborg till exempel har inte problem med sexuella ofredanden. Det är en helt annan publik och det är en helt annan festival. Då finns det ju andra problemområden att jobba med, så man får ju inte bara fokusera på det. Och vi lever idag i en värld där terrorn har krupit in och kommit väldigt nära oss, och det är en utav våra stora frågor också. Jag vill att man pratar om brott vid publikt evenemang, och där ingår sexualbrotten lika väl som fickstölder och misshandel och narkotika och så vidare då.

KARIN: Och då när har den här utbildningen, pratar i om helheten då eller...

ANDREAS: Ja, vi pratar om helheten. Och tillsammans med den här filmen sedan som vi nämnde här så har ju Polisen tagit fram ett utbildningsmaterial som bygger på de brotten som är mest förekommande vid publikt evenemang, alltså misshandel. För att prata med volontärer, funktionärer, serveringspersonal, ordningsvakter ger dem kunskap om rekvisiten för de här brotten. För många av de här ungdomarna som jag har träffat, för jag har varit med och utbildat nästan 1200 volontärer och funktionärer i Göteborg, vet ju inte vad ett sexuellt ofredande är. För det har bara blivit så legitimt att man kallar folk för det ena och det andra och man tar på varandra på sätt. Och jag har även mött målsägande som har blivit utsatta för brott. *Jag var med om att en kille kom fram och tryckte upp sitt kön i rumpan på mig. Det kändes inte bra.* – Nej, du har blivit utsatt för ett brott, men hon var inte säker på om det var ett brott. Så det handlar om att ge dem som arbetar med publiken och evenemangen kunskap kring det, och där har vi ju sett effekter då.

KARIN: Just det. Så vi ska komma till det alldeles strax. Det finns lite resultat vi ska presentera.

JOPPE: Men jag vill bara säga det. Vi har digitala utbildningar och så, men vi har då åkt runt på jag vet inte på hur många platser vi har varit på, sju kanske? Plus att vi har varit ute och träffat lite mindre grupper och säkert flera Poliser och andra så. Då har vi ju utbildat i bland annat samverkansmodellen som ju är väldigt, alltså den begriper man ju på nolltid kan man ju säga. Så det finns ju en sådan sak. Och sedan tycker jag också det finns andra perspektiv, därför att om man tänker så här att trygghet är en sak... och nu vet jag inte om det här är rätt enligt olika preventionsmetoder och grejer, ni kan ju de här frågorna bättre än mig, men om jag reserverar mig för det så trygghet pratar vi om. Och lite grann traditionellt så har man sagt så här *Ja men säkerhet, ja men det är bra*, då har vi polis och ordningsvakter, då är det klart och så har vi en säkerhetsansvarig. Ja, jo så kör vi, då sköter de det.

KARIN: Det är uppdelat liksom?

JOPPE: Ja men lite så. Alltså nu tycker jag att det har ändrats bland annat med det här. Men vad vi pratar om det är ju då som när du säger att du har utbildat 1200 då handlar ju det om att den som säljer bärs har koll på alkohollagstiftningen, men också håller ögonen och öronen öppna för vad som händer. Om det står en knalle och säljer lakritsremmar någonstans, om man försöker involvera så många som möjligt av dem... då kan man ju kanske inte ge jättelånga utbildningar och sådant där, men vi säger att alla som jobbar på till exempel en festival eller en klubb är engagerade och har kunskap och åtminstone vet *Okej, om du ser det här så har vi...* ja, om vi säger att det är sexuellt övergrepp, *då har vi ett litet kort*. Ja, vad ska man göra för någonting? Man ska ta hand om brottsoffret och man ska försöka gripa förövaren och så vidare. Så det handlar ju också...

AMANDA: Då tryggar man ju personalen.

JOPPE: Ja, men också så att man säger att det är ju inte bara Polisen och ordningsvakterna och säkerheten, utan det handlar om trygghet och att

involvera många fler. Sedan som Pelle pratar om är det ju att man också kan involvera publiken, och så tycker jag om man tittar på den där filmen så brukar jag säga *Hur ska man gå in som man i en situation?* Det har väl du lärt mig Pelle, så här: Ja men då tror jag att jag ska gå fram och så klubba ner förövaren, göra envarsgripande heter det kanske?

PELLE: Precis.

JOPPE: Och så då befria tjejen och sedan så är allting klart. Ja. Men så tänker man att det är en del av en mansroll att kanske tro det, men det finns en annan strategi i den här filmen. Jag börjar tänka så här att om jag ser någonting som händer och är lite förberedd på det då kan jag ju fråga *Men du spelar ju i Hellcopters?* om jag ser att någon håller på att göra någonting. *Nej, det gör jag inte, Jo, men jag är helt säker på att du spelar i Hellcopters, Nej, det gör jag inte, Jo men jag... vilket bra riff du gör på den här andra låten, alltså när du går från G och till F och så den där, den slingan den är ju skitbra.*

KARIN: Som en avledande manöver.

JOPPE: Det är liksom *confuse the cat* lite grann. Nej, men alltså jag vill bara säga att det öppnar ju upp då för att man kan börja tänka på hur agerar man? Och hur agerar man utifrån sina värderingar och mönster som man egentligen har i sig? Då så förstår jag att jag ska ju inte öka våldet genom att om jag kan slå ner någon, utan jag kan ju försöka...

KARIN: Det är väldigt konkreta exempel på vad en individ kan göra, eller en man, i det här fallet då. Finns det några andra exempel som era utbildningar lett till eller som ni har sett på någon festival där ni har tänkt om i förhållande den problembilden ni gjort?

ANDREAS: Ja, vi har ju pratat mycket om det här. När jag träffar de här 18-19 åringarna som jobbar här och får en tygpåse och en vattenflaska, det är det de får som lön om man säger, så pratar jag mycket om vad man kan göra, och gärna att man gör det i ett tidigt stadie. Det handlar ju mycket om vem man vill vara. Vill man vara den som bara ser på och sedan ska *Ja, jag vågar inte göra det. Jag är inte polis. Jag är inte stor och stark*, men då har jag sagt det till dem att *men då ska du också leva med det, att du har*

sett någonting och uppmärksammat någonting som du valde att inte ingripa mot. Och det kan vara så som Joppe sa, man kan låtsas som man dansar in eller går fram och ställer en fråga eller påkallar andras uppmärksamhet, andra volontärer, ordningsvakter eller poliser och så vidare då. Det finns många som hjälps åt.

KARIN: Jag vet att ni har funderar runt det med vilka artister som man placerar vid olika tidpunkter och så där. Kan ni berätta lite om det?

ANDREAS: Ja, man testade det på *Kulturkalaset* i Göteborg, just att man blandar publiken, och då tänkte man så här vilket är jättesmart enligt mig; man tog dit ett band för lite äldre publik, och så körde de sin spelning och det var jättemycket folk, jättetrevligt. Sedan såg man till att det fanns en öl och en räkmacka till ett väldigt bra pris i närområdet, och sedan kör man en spelning för ungdomar. Det gör att det blir en mix av människor på det här området. Det finns massa potentiella väktare som vi säger. Vuxna människor som kan ingripa.

KARIN: Och det är inte bara smart, utan det är också smart enligt mig.

AMANDA: Kriminologerna bara: *Woho!*

ANDREAS: Ja, men det är en enkel lösning, då man verkligen – Vi har ett problem. Vad orsakar problemet? Jo, att det är väldigt mycket unga människor på en och samma plats. Vi blandar upp platsen.

AMANDA: Men jag vill också säga det att jag tror det här utbildningen – nu får Pelle prata om det – men jag tänker det att det som förutom de här kriminologena effekterna som också blir av att tänka på det här smarta sättet, det är ju också att vi blandat upp det med den genusförändrande ansatsen, att också tänka kring maskulinitetsnormen vilken då den här filmen och det Joppe är inne på, att ha de här strategierna, och du också Andreas – att tänka kring alltså att *Bara för att jag kille så behöver jag inte agera macho*. Jag kan göra det på ett ganska lågaffektivt sätt och ett bemötande som inte gör att jag triggar upp våldet utan snarare faktiskt håller nere, och tror jag är utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det ju väldigt bra skulle jag säga. Men du får fylla på där....

PELLE: Det också ett förändringsarbete av maskulinitetspositioner och vad man förväntas göra. Om man kan göra på ett annat sätt som kille så kan man ju känna att det går ju att göra på ett annat sätt, så det påverkar ju även den som går i situationer – alltså att tänka annorlunda. Och andra som ser det påverkar också hur man kan tänka. Men jag skulle vilja lägga till en ska också; det är ju också – och nu använder jag ett förstärkande ord – skitviktigt med andra saker, som till exempel en sexualbrottslagstiftning som bygger på frivillig delaktighet, att man markerar det, att man ser att så ser lagen ut. Sex ska vara frivilligt. Det förstärker. Precis som *Me Too* har hjälpt till att förstärka, att se det här som ett samhällsproblem och att man kan se i Sverige, i alla fall de studier som finns... Novus gjorde en när merparten av män skriver under på att *Jag tror på Me Too, jag tror på den beskrivningen*, gör också att fler personer kan se och tänka kring de här frågorna. På ett strukturellt plan så förändrar vi det här på många olika sätt. Det är ju inte enkom festival i Sverige som gör det här, utan det händer på många olika sätt samtidigt...

AMANDA: Det är för övrigt en annan framgångsfaktor tror jag i den här samverkan att vi har varit rätt i tiden många gånger. Vi har erfarenhetsseminarium på samma dag som *Me Too* drar igång till exempel, det är ju ett ganska bra val.

KARIN: Jag tänkte på det här med alkohol och sådana som säljer alkohol på festivaler och så; hur pigga är de på att förändra sina rutiner i samband om man nu...

ANDREAS: Jag har ju väldigt goda erfarenheter av det, just att om vi har samma målbild – att det här ska vara ett tryggt evenemang, det är vår målbild – och vi vet att många av de brotten som sker där ligger det alkohol eller andra berusningspreparat bakom som bakliggande faktorer. Vi tar ett exempel nu; *Summerburst* i Göteborg som gick av stapeln för några veckor sedan, då såg vi att inom ett serveringsområde så var berusningsgraden på väg upp. Det var 30 grader, jättevarmt ute. Då tar vi dialog med krögaren och arrangören: *Ut med vatten nu*, det är vatten vi erbjuder först och så tar vi ner antal enheter. Du får köpa *en* bärs, *en* cider, *ett* glas vin,

det är det du får köpa, inte fyra – fem. Och då kan man ju se att då sjunker berusningsgraden, och sedan kan vi köra på igen. Men man har den förförståelsen för varandra.

KARIN: Men har ni diskuterat det innan...

ANDREAS: Ja, precis, vi har olika strategier. Och det handlar inte om att vi från Polisens sida ska vara tråkiga som sätter stopp för det roliga, utan för att vi vet vad konsekvensen blir om det blir för många berusade här inne, på det området.

JOPPE: Om man är en skicklig och kunnig arrangör så förstår man ju också att det har ju ett långsiktighetsperspektiv, och visst, vi ska ju inte sticka under stol med att flera av våra medlemmar behöver ju då förstås sälja bärs för att gå runt, men det gäller ju att göra det på ett bra sätt, och kan man göra det så blir det en bättre upplevelse, alltså även om man tänker på det kommersiellt. Om det var trevligt på *Summerburst*, ja då säljer man nya biljetter för *Summerburst* och så kanske man kan sälja ny öl på *Summerburst* också nästa år då också...

KARIN: Just det. Exakt.

ANDREAS: Men vi måste ju också fortsätta det från Polisen sida att det handlar ju om att arrangören vill tjäna pengar, och det man ju genom att sälja alkoholen eller andra drycker. Att förförståelsen för varandras...

KARIN: Bra. Jag har ju utlovat nu att vi ska prata lite grann... det är nämligen så att det är en forskare på Göteborgs universitet som heter Fredrik Granhag om har genomfört en studie, en utvärdering, av några utav de här festivalerna som är utbildare av er och som har jobbat enligt samverkansmodellen och så vidare, och vi kommer avslöja några utav resultaten även om det inte är – vi ska säga att de är preliminära fortfarande, men de kommer att presenteras efter semestrarna någon gång. Vad är det som du har sett är mest positivt med den här resultaten, Andreas?

ANDREAS: Ja alltså, det är jättefina siffror är det. Han har ju tittat då på både öppna festivaler, alltså en stadsfestival dit alla är välkomna, eller en festival som

Way out West där du betalar för att komma in. Det han har sett är att om man jämför 2016 med 2017, antal anmäla sexualbrott vad gäller sexuella ofredanden, så har de sjunkit med 70% på de här sex publika evenemang han har tittat på. Och på de två mest utsatta så har det ju gått ner med 90% ungefär. Och vi inom Polisen vi tror inte på slumpen utan att det finns någonting bakom det här då. Då har han ju tittat då på vad det kan tänkas bero på, och då handlar det om att man har ökat kunskapsnivån hos dem som arbetar med det publika evenemanget. Man har jobbat med informationsträffar och man har skapat tillit till varandra, och att man gör detta tillsammans, Polisen med arrangören och staden och andra aktörer. Vi gör detta ihop mot ett gemensamt mål. Det är en utav faktorerna. Det är andra faktorn är att vi har tillit till varandra, alltså Polisen har tillit till arrangören och så vidare, alla som ingår i evenemanget. Vi har ju tillit till varandra, vi har ju tillit till varandras kapacitet och att vi låter samtliga aktörer agera. Och det finns en vinst från vår sida; om arrangören tar sitt ansvar så kan vi från Polisens sida fokusera på vårt arbete, och en effekt av det är att på vissa publika evenemang har vi dragit ner med ganska stor resurs, för vi behöver inte vara där, för arrangören tar sitt ansvar med ganska enkla medel. Sedan finns det givetvis utrymme för förbättringsmöjligheter då, att vi måste bli bättre på att utvärdera våra genomföranden och vi måste ta vara på den kunskapen som finns, och det är en utmaning.

KARIN: Vad säger ni om de här resultaten? Ni har ju ganska nyligen fått reda på de själva. Vad är era spontana reaktioner?

AMANDA: Alltså först är de ju preliminära, så man ska försiktig med att tolka om det bara är ett år som har jämförts, och inom Polisen tror man inte på slumpen så kanske det finns någon sannolikhetslära för att just titta på sannolikheten för att det skulle vara slumpen eller inte, och det antar jag att vi får lite mer reda på sedan när Fredrik berättar mer om hur utvärderingen har gått till och så där. Men *so far* jättelovande resultat. Jag menar, trots att anmälningsbenägenheten har ökat i samhället så ser vi ändå en trend av att det har minskat, man skulle kunna tänka sig att det är

absolut raka motsatsen. När vi pratar till exempel i våra kommuner om våld och vi synliggör våldet, då går ju oftast allmänningarna upp i en kommun, och Socialtjänsten har svårt att hinna med att utreda dessa för att det blir ett sådant tryck. Så att det är ju oftast den vägen man brukar se. Så det är väl jätteroligt än så länge.

KARIN: Ja, det tycker jag att ni ska [Ohörbart].

AMANDA: Det är väldigt glädjande.

ANDREAS: För det har ju ökat i riket. Under samma period så har det ökat med 2–3 procent.

KARIN: Precis. Totalt sett.

AMANDA: Så på det sättet är det ju jätteroligt.

KARIN: Ja. Vi ser fram emot den här helheten som kommer så småningom då. Jag tänkte...

AMANDA: Och lite överraskande skulle jag säga.

KARIN: Jaså, det tycker du...

AMANDA: Jag trodde inte att det skulle bli så här.

KARIN: Att det skulle bli så?

AMANDA: Nej. Jag trodde det mer skulle vara så här *Nej, vi kan inte säga någonting och det har inte givit någon större effekt* Jag tror det skulle ligga väldigt lika över tid.

KARIN: Jag vet att det inte går att säga exakt, men hur många sådana här evenemang är det nu som är utbildare och som omfattas av det här? Alltså hur stort är det här som ni har gjort nu då?

JOPPE: Men alltså om vi tittar på arrangörer som vi har utbildat och som vi har träffat fysiskt på möten och sådant där, har några timmars föredragningar för – vi har också en kunskapsbank får jag säga på vår hemsida där olika festivaler till exempel har olika metoder, *Vi har trygghetsnummer här,* eller *Så här ser vår värdegrund...* alla delar ju sådana grejer, så det är ju...

KARIN: Delar exempel med varandra?

JOPPE: Ja, delar exempel. Alltså att det är egentligen – *Det här är en värdegrund. Kan vi sno någonting av den här värdegrunden?* Så kan vi trycka ut den i våra sociala medier eller något sådant där, så kan man göra det så att inte alla behöver starta från scratch. Vi har väl utbildad alla festivaler i vårt nätverk och ungefär lika många till, så jag skulle säga kanske – en gissning – 80?

KARIN: 80?

JOPPE: Ja, en gissning.

AMANDA: I år? Eller vadå, totalt?

JOPPE: Nej, alltså under de där två åren vi har hållit på. Jag tror att vi har 40–50 festivaler i vårt nätverk, jag har inte räknat. Sedan har vi ju varit öppna med inbjudningar, så när vi har ett möte i Linköping då har vi sagt *Alla som...*

KARIN: Håller på med det här?

JOPPE: Ja, och ibland har det också varit idrottsevenemang och andra som har varit intresserade av det här, och då har vi sagt *Ja men fine, det är ju jättebra*. Så vi delar kunskaperna.

PELLE: Och även kommuner som kommer med en annan position...

JOPPE: Ja, och det kan vara säkerhetsansvariga i kommuner som då sköter flera evenemang, så det är ju svårt att säga. Då kanske de har tre festivaler en sommar eller evenemang och så har de en bilträff och vad det nu kan vara för någonting de har.

KARIN: Just det. Det är från stort till smått och hela riket och...

JOPPE: Ja. Alltså jag kan säga så som så här, för det känns ändå som att det här fungerar väldigt bra. Vi har ju hela tiden sagt att den här gruppen ska vara försiktiga med siffror och inte bara säga så här *Okej, bra nu är vi färdiga*, för att vi tänker ju på lång sikt. Men det är klart att innan *Me Too* fanns bara sexuella övergrepp på festivaler, i alla fall i media, men inte i

verkligheten förstås. Och sedan kom *Me Too* och så verkar det som att det fanns på arbetsplatser och lite överallt. Men det är ju klart, vi tänker ju också på att vi har ju medlemmar som har klubbar, hur kan vi vara lite mer proaktiva? och det är ju därför vi tar upp den här filmen som heter Alex; Hur kan vi ta in den här typen av kunskap på en vanlig klubb? Kan vi samarbeta mer med restaurangbranscherna överhuvudtaget, om vi nu har kommit på bra grejer?

AMANDA: Och hotell.

JOPPE: Och hotell och så.

AMANDA: Eller turistnäring.

PELLE: Så kan vi driva på det, då kan vi kanske samarbeta med Visita eller deras verksamheter och så där. Vi är ju inte helt hundra klara med allt det där, men vi ser ju ändå att istället för att vänta på att vi får problemet mitt i nacken så kan vi ju lika gärna köra på och driva de här grejerna lite bredare.

AMANDA: Men jag tänker också det, att man får inte glömma bort att, apropå besöks- och turistnäring, det här är jättebra för Sverige-bilden. Nu pratar jag utifrån ett tillväxtperspektiv, som jobbar på tillväxtavdelningen. Det finns också en väldigt tydlig koppling kring att om Sverige kan visa på att vi är proaktiva i de här frågorna, vi gör det på det här metodiska sättet, vi har de här modellerna, vi jobbar på nationell, lokal och regional nivå, vi samarbetar över näringsliv och civilsamhälle och myndigheter och så vidare. Alltså vi visar...

KARIN: Jag vet att ni har redan varit ute och presenterat det internationellt, är det inte så?

AMANDA: Absolut. Joppe har varit i Spanien på en jättestor konferens och jag har varit...

JOPPE: Ja, och jag har varit i London och några gånger och så där. Det finns ju ett jättestort intresse, och den frågan ju varit specifikt svensk på samma sätt

som att *Me Too* var väldigt kraftfullt i Sverige. Och då innebär det ju att det inte finns några sexuella ofredanden i Italien.

AMANDA: Ja, men det ska vi vara stolta över. Jag tänker att vi ska vara jättestolta över det, att det ses utifrån ett sådant perspektiv också, att det är andra länder som tittar mot vårt håll.

JOPPE: Jo, och i de övriga nordiska länderna är ju intresset stort. Vi har ju våra kollegor i Norge och Danmark och Finland, och så säger vi *Bra, vi har en kunskapsbank. Ska vi dela den? Har ni bra grejer att skicka in småningom? Ni kan börja ta vår kunskapsbank i Sverige*, och sedan jobbar vi med att hålla dem intresserade. England är intresserade...

KARIN: Så förutom det som står i programmet, att det ska vara nationellt, regionalt och lokalt så är det också internationellt? Ja, det är ju faktiskt lysande. Jag tänkte så här nu att vi ska ta in frågor om det finns från publiken, och jag tänkte om jag har någon som kan springa med en mikrofon eventuellt? Här är en mikrofon, och där är någon som och där [Ohörbart] Det är viktigt att det är en fråga och att ni riktar den gärna till någon.

PUBLIK 1: Hej, jag heter Sara. Jag vet inte vem jag ska rikta min fråga till, men jag tänker att det sker ju mycket anmälningar och sådant nu vilket är jättebra att folk vågar träda fram, men det måste ju också leda till domar för att det ska hända någonting. Och vi har pratat mycket om statistik och så, men jag undrar hur det ser ut där? För att många vågar ju inte anmäla på grund av att det händer ändå ingenting efteråt. Så jag tänker bara hur det ser ut där?

ANDREAS: Vad gäller de sexuella ofredanden som sker under publika evenemang så sker de oftast på mörka avskilda platser eller i publikhavet. Och det är jättesvårt med vittnen. Så tyvärr är uppklaringsprocenten inte så hög. Men något som är väldigt viktigt är att för den människan som har blivit utsatt för det här är att hon eller han, hen, blir omhändertagen på ett bra sätt. Så vi har jobbat mycket med det också vid de här utbildningstillfällena: Hur tar man hand om någon som blivit utsatt för något? Hur reagerar en

människa som har blivit utsatt för ett sexualbrott till exempel? Det skiljer sig lite mot den som har blivit utsatt för ett våldsbrott. Många beskriver att de känner sig äcklade över sin kropp. Hur ska vi kunna hantera det så att det ändå blir bra och värdigt? Och en liten, liten upprättelse på något sätt där, att vi tar det på allvar, det som har hänt. Men det finns de här fina exemplen där vi genom att vi har haft de här utbildningarna fått folk att vara lite mer på tårna: Läger ni märke till någonting? *Det verkar inte stämma där borta. Han tar ju henne mellan benen just nu. Det är inte rätt, och jag måste göra något.* Det är en volontär som ser detta, uppmärksammar flera volontärer. Någon kallar på ordningsvakt som kallar på polis och vi kan gripa honom. Jag vet inte om det hade hänt ändå. Jag hoppas att det hade hänt ändå, men jag vill ändå tro att genom att man ökar medvetenheten hos dem som arbetar så får det också mer resultat. Men det är svåra, svåra brott att reda ut, det ska man ha med sig. Det beror delvis på oss, för vi har ju så har ju så mycket att göra, och [Ohörbart] det beror också på att det är avsaknad av vittnen och avsaknad av en gärningsman. Vi har haft våldtäkter i publikhaven där kompisen har stått bredvid, i detta fall en flicka som har blivit utsatt, som inte har sett eller märkt något. Så det är svåra brott.

KARIN: Pelle, ville du säga något?

PELLE: Den nya lagstiftningen, jag är inte jurist så nu ta jag det här med en nypa salt, men det som är viktigt är det har kommit något som är oaktsamhetsrekvisit, att när man gör en handling som man borde ha förstått att *Det här kan vara oönskat*, så måste man vara tydligare med att ta reda på det, och man kan bli dömd även om inte har en tydlig intention. Och det är en stor förändring som gör att det är möjligt att man kan tänka sig att en person faktiskt blir dömd enklare än tidigare.

AMANDA: Och det utbildar vi också i.

PELLE: Ja, men precis. Och sedan så är det så att kopplat i utbildningen finns det också med en liten film som vi har gjort om *Frozen Fright* som gör att man kan förstå mer om att 7 av 10 personer reagerar med att frysa om de blir

utsatta, så att man får mer kunskap om att man inte har den attityden som *Men varför gjorde du ingenting?* eller *Hur kan man bli våldtagen i ett publikhav?* Då måste man ju också veta att våldtäkt kan vara fingrar upp i en kroppsöppning, och man måste ha den kunskapen med sig. Och den försöker vi förmedla på ett sådant sätt så att man begriper mer varför det kan hända. För begriper man det då litar man också mer på den som är utsatt. De sakerna hänger ihop tänker jag. Så det finns många saker som jag hoppas går åt rätt håll. Men den här straffriheten som har varit, alltså det är ju så att det här brottet är ett av de brott som färst personer blir dömda för? Alltså ett väldigt lågt antal blir dömda för de här brotten, och det är det vi försöker jobba mot genom att brotten inte då begås. Man måste jobba långsiktigt för att de inte ska begås, för det är ju också en del av att de är svåra att bli dömda för. Vi har gjort en liten film med Sara som är vår förbundsjurist som sitter här nere, och sedan är jag med en liten bit på slutet, som handlar om just om den nya sexualbrottslagen, och den har vi gjort tillsammans med Metro TV, så det är bara att gå in på Metro TV och se de filmerna så finns det fler exempel på hur man kan jobba och hur man kan förstå den nya lagstiften på ett enkelt sätt. Och det kan också vara en bra utgångspunkt för diskussion. *Så här ser den nya lagstiftningen ut. Vad tänker du om det?* – alltså det kan man nog få utifrån det perspektivet.

KARIN: Finns det några ytterligare frågor? Här har vi en.

PUBLIK 2. Jo, jag har två frågor. Jag ska hålla det väldigt kort. Andreas, jag tänkte på det här du sa att förut var det så att ni alltid fick fingret, och nu får ni kramar. Vad har ni gjort för skillnad då för att det blir den skillnaden?

ANDREAS: Ja, det är en jättebra fråga.

PUBLIK 2: Varför skrattar du åt det Amanda? Varför skrattar du åt min fråga? Nej nej, Amanda skrattade åt min fråga. Du såg snäll ut, men...

ANDREAS: Det är väl en attitydförändring också mot Polisen. Man märkte ju det efter Drottninggatan till exempel, man förstod Polisens roll i samhället på ett annat sätt. På de insatserna där jag har varit insatschef när jag har pratat

med min personal och jag har pratat med arrangörens personal att vi ska göra detta tillsammans, att man får den känslan att man pratar med varandra och det tror jag att det gör att det blir en mer inbjudande atmosfär, och att de Poliserna som ingår i instansen förstår deras uppgift. Det kan vara att visa någon *Toaletten är här borta*, eller *Här borta kan du gå och få ett plåster*. Det handlar inte bara om att fånga tjuvar, utan hela säkerhetspaketet. Och jag har inget bättre svar än så.

PUBLIK 2: Nej, jag blev bara nyfiken för att man tänkte att *Roligare att vara där inne också, och ni får se konserter*.

ANDREAS: Och dessutom så kan man jobba brottsförebyggande, för om du ser en polis som rör sig i ett område så då håller du nog handen borta från Joppes...

AMANDA: Men jag måste säga det att när vi hade vår första träff, kommer jag ihåg, med en utav era chefer hos Polisen så sa ju hon till er att så här *Vi ser gärna ur ett brottspreventivt perspektiv att våra Poliser på ett evenemang äter en glass, att de här möjlighet att göra det. Då vet vi att de är ett bra evenemang*, och att ha den ledningsfunktionen som säger den typen av saker, då får man ju lite känsla av att det är ju det här ni vill förmedla. Polisen är inte där bara för att fånga bovar eller hur man nu uttrycker.

PUBLIK 2: Nej, utan också äta glass.

PELLE: Det var ju inte publiken som peka finger åt Polisen, utan det var ju arrangörerna.

PUBLIK 2: Nej, men jag förstår att det var också att det är både och lite grann.

PELLE: Nej men jag måste bara säga att som jag har sett, alltså det bemötande som jag tror har skett genom att man faktiskt möter varandra är en jättestor skillnad. Alltså man förmänskligar varandra. Poliskåren var bara en kår förut, men nu har många träffat en polis som pratar om de här ämnena på ett sådant sätt, man träffar arrangörer som vill ta ansvar. Jag har inte under mina 16 år jag jobbat med sexualupplysning träffat en bransch som har velat den här förändringen så mycket som musik, live-

branschen har velat. Alltså jag har mycket svårare att nå fram till lärare, mycket svårare att nå fram till fritidspedagoger än vad jag har till just den här branschen, för de vill det här, i min upplevelse. Först var jag skeptisk, för jag tänkte så här *Vill de verkligen det här?* men jag verkligen fått ett intryck att det finns en stor önskan av att bli bättre på det här. Och tror man det om andra så blir ett samarbete mer kvadrupleffekt, av att man vill samarbeta. Då öser man ju på det.

AMANDA: Vi skapar en armé.

PELLE: Istället för att man misstänkliggör varandra och olika positioner, vad man egentligen vill.

PUBLIK 2: Det låter ju väldigt fint.

JOPPE: Men får jag bara säga en cynisk sak då. Jag tycker att det är väl jättebra, men alltså för några år sedan jobbade vi väl väldigt mycket för att få bort poliskostnaderna, och det är klart att det också har skapat bättre möjligheter för samarbete, för annars så kostar ju Andreas 920 kr i timmen, och flera Andreas blir ju rätt mycket pengar. En helikopter kostar ju 23 000 spänn och Polisen 320 kr, och det lades ju på festivalarrangörens konto. Det kunde på en stor festival bli upp till kanske 1 mille.

PUBLIK 2: Ja, just det.

PELLE: Ja, nu slipper vi den förhandlingen. Så då kan man ju säga så här att om man betalar en miljon för att någon ska sköta säkerhet och som går och äter glass... Och det var ju småttigt tänkt av oss då, men det är klart att en del arrangörer kände så, att det här är stora kostnader. Nu finns ju inte poliskostnaderna på det sättet, och då kan vi ju hitta in till varandra också. Så det är en faktor som del...

PUBLIK 2: Men var det inte också en faktor också att man ville att det skulle att det skulle vara lite frizon innanför staketet? Alltså att det så här: *Ja, men det finns vissa som vill röka lite gräs, då är det ju skönt att de kan göra det. Då*

kommer de till festivalen nästa år också för de vill inte köpa någon sprit, eller? Var jag taskig nu?...

ANDREAS: Ja, men jag tror att, även det här också att om Polisen är på plats och så händer det någonting och så griper vi någon för en våldtäkt så blir det en rubrik, för media är ju jätteintresserade av detta, och så är man som arrangör rädd att få negativ publicitet – Det tror jag också är en anledning till att man inte vill ha oss där inne. Men när vi har suttit ner och pratat och diskuterat just det här *Vi måste jobba mot samma mål, och sker det nu då massa våldsbrott inne på er festival, då har vi ett problem. Och hur löser vi det problemet tillsammans?* Det jobbar vi mycket med.

PUBLIK 2: Det låter ju mycket härligare.

JOPPE: Jo, och alltså jag tror att det är jätteviktigt, och de möten som alla arrangörer har med sina poliser, att vi också har haft stora möten med de här frågorna och informerat. Så att vi verkligen har haft möten. Jag tror att om man sitter i samma rum och pratar om samma saker, det tror jag är hela nyckeln egentligen.

PUBLIK 2: Min andra fråga är nämligen en grej som Karin och Andreas höll med varandra så härligt om, att det var så bra med ett gammalt avdankat band, och så kom de gamla och så var de kvar sedan för att det fanns räkmackor. Alltså det lät ju som en väldigt fin matematik. Men allting om man tittar på *Me Too* tyder ju på att det är ju inte bara en massa ensamkommande, och det är ju ensamkommande programledare från Tyresö och ensamkommande... alltså det går ju inte att göra det så lätt. Eller förstår du vad jag menar? Då tänker jag så här: kan det vara också så här att då kanske inte de brotten syns lika mycket för att det är bara några lite skummare rävar, lite äldre rävar som smyger runt där. Det blir inte lika mycket. De är lite fiffiga. De bjuder på lite mer öl istället. Alltså det är jättehärligt om det funkar, jag bara menar att jag tycker att det är så konstigt när man säger så här *Då är det inte så mycket unga. Det blir inte lika mycket problem*, för att *Me Too* har ju verkligen, verkligen visat att det är alla.

KARIN: Nej, det var inte i så fall meningen om du uppfattade det så. Det som är positivt med det sättet att tänka på, att man blandar publik helt enkelt, det är ju att det blir en typ utav social kontroll som blir inbyggd, istället för att det kanske blir ett ungdomsevenemang där vuxna ska gå omkring och bevaka det.

PUBLIK 2: Tror du att det skulle gå åt andra hållet också?

KARIN: Ja absolut, självklart.

AMANDA: Bara för att ta den ensamkommande; om vi inte hade gjort det här arbetet, eftersom det var den riktningen vi höll på att ta 2016, våren 2016 eller sommaren där. Om vi inte hade gjort det här arbetet då kan man ju också tänka sig att det hade gått precis åt det hållet, att evenemangen fortsatt hade varit ett evenemangproblem med ensamkommande unga pojkar som var där och tafsade på våra unga svenska tjejer som debatten var mycket kring. Så att kostnaden av att inte gör någonting kanske hade varit gigantiska i förhållande till att vi gjorde det här.

ANDREAS: Vi tänker ju lite bredare, alltså brott nu då, för att minska det. Men jag tror också precis som Amanda säger – hade man inte gjort de här åtgärderna och tittat på de här grejerna så kanske vi hade de här festivalerna där det bara var tjejer, eller mansfria zoner. Och då kan man ju fundera på *är det ett samhälle vi vill ha?*

AMANDA: Är det målbilden, i alla fall, kan man ju fråga sig. Även om det kanske behövs.

JOPPE: Ja. Men sedan tänker jag också att det finns en del kunskap som arrangörerna har i det här, som kanske inte Polisen eller RFSU har: *Vad är det för artister som kommer att uppträda? När ska vi programmera den? Ska vi programmerade den beroende på vad är det för alkoholnivå? och alltså det finns ju massa olika sådana grejer som moshpits och wall of deaths och sådant där som görs. Ska man lägga sig i dessa? När ska de ligga i programmet? och sådant där. Om det här är den här och den här typen av artist och då kommer folk att vilja göra wall of death, och det vet ni vad det är?*

FLERA: Nej.

JOPPE: Nej. Man delar publiken så här och sedan så springer alla emot varandra, och så slår man sig lite och då tycker dem att det är kul. Det finns ett antal sådana företeelser, och om man då inte vet att det här finns så kan man säga *Det här är ju jätte, jätteförskräckligt, vi stoppar konserten*, och då konsekvensen av det blir ett våld som är helt annorlunda och som är jättedåligt.

PUBLIK 2: Hur ska jag söka mig till de här *wall of death*?

JOPPE: Ja, du och jag kan göra det efter utanför, bara *pouf!*

KARIN: Hörrni, nu är det så här att tiden börjar faktiskt rinna ut. Det går fort när man har roligt. Verkligen jätteroligt. Kort om det så att ni vill tillägga någonting om var man hitta information om det ni gör nu. Vem tar det?

JOPPE: Ja, okej.

AMANDA: Svensk Live.

JOPPE: På vår hemsida så har vi en kunskapsbank och sedan så är det ju så att man kan ju kontakta oss helt enkelt för att få information. man kan ringa mig. Mitt telefonnummer finns på hemsidan och min mejladress finns på hemsidan, och Pelle, du finns på RFSU.

PELLE: Ja.

AMANDA: Och jag finns på Länsstyrelsen, och Länsstyrelsen får man också jättegärna ta kontakt med runt om i landet.

JOPPE: Och du finns hos Polisen.

ANDREAS: Ja. Och Polisen finns ju överallt också, så att man kan kontanta sin lokala polis.

AMANDA: Ja, jag tänkte också på det, och intranätet, som vi ibland får uppmärksamma arrangörer om.

ANDREAS: Ja, polisen.se såklart.

JOPPE: Ni har ju gjort ett material för alla poliser via Polisens intranät. Och nu kommunicerar vi ju till våra arrangörer att även om den lokala Polisen själva inte vet att det finns det så finns det, och då kan ni bara fråga Polisen om det.

KARIN: Och berätta för Polisen.

JOPPE: Ja, det är klart du kan.

AMANDA: Men så har det varit ibland när vi har varit ute.

ANDREAS: Implementeringen tar lång tid.

AMANDA: Ja, precis.

KARIN: Ja, så är det

AMANDA: Men vi hjälps åt i det här arbetet och det är ingen prestige.

PELLE: Man väl lägga till att det finns fler som hjälps åt, det finns fler civila organisationer som jobbar, det finns olika sätt, och jag känner att man kan jobba med sin festival. Det här ett övergripande samarbete som fylls på med massor med andra lösningar beroende på festivalen själv vill och vad den har för ambition och behov. Det kan vara jätteviktigt.

KARIN: Och den här utvärderingen som Brå då har gett finansiellt stöd till kommer alltså personers någon gång efter semestern där.

AMANDA: Och vi kommer att ha ett erfarenhetsseminarium i höst, och man är jättevälkommen till det också, och kommer dela sommarens erfarenheter igen.

KARIN: Så nu tänkte jag tacka den här förtjusande panelen där moderator är överflödigt med att, ni ska få något som i festivalsammanhang säkert är bra att ha och som ju också heter någonting som kanske är vanligt på festivalsammanhang, det är ett *first aid kit*. Så, får ni det.

PELLE: Tack så mycket.

AMANDA: Tack, Karin.

JOPPE: Bra. Härligt.

AMANDA: Och tack Brå för att ni är så himla gulliga och bjuder in oss till sådan här tillfällen.

KARIN: Tack själv.

AMANDA: Vi är jätteglada för det. Så fortsätt gärna.

SPEAKER: Du har hört *Snacka om brott special* från Brå om att förebygga brott under festivaler och konserter från ett seminarium i Almedalen 2018. Medverkande gjorde Pelle Ullholm, sakkunnig på RSFU, Amanda Netscher, utvecklingsledare på Länsstyrelsen i Stockholm, Andreas Welin, insatschef vid Polisen och Joppe Pihlgren, verksamhetsledare för Svensk Live. Moderator var Karin Svanberg, enhetschef på Brå. Fler avsnitt hittar du i din podd-app och Brås hemsida, bra.se. Tack för att du lyssnade.